

Rada
Unii Europejskiej

**Bruksela, 3 października 2022 r.
(OR. en)**

13054/22

**JAI 1257
VISA 151
MIGR 284
COEST 701**

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 30 września 2022 r.

Do: Sekretariat Generalny Rady

Nr poprz. dok.: 12351/22

Dotyczy: KOMUNIKAT KOMISJI

1. Aktualizujący wytyczne dotyczące ogólnych zasad wydawania wiz w odniesieniu do obywateli rosyjskich ubiegających się o wizę w następstwie decyzji Rady (UE) 2022/1500 z dnia 9 września 2022 r. w sprawie całkowitego zawieszenia stosowania Umowy między Wspólnotą Europejską a Federacją Rosyjską o ułatwieniach w wydawaniu wiz obywatelom Unii Europejskiej i Federacji Rosyjskiej oraz
2. zawierający wytyczne dotyczące kontroli obywateli rosyjskich na granicach zewnętrznych

---

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument C(2022) 7111 final.

Załącznik: C(2022) 7111 final

Bruksela, dnia 30.9.2022 r.
C(2022) 7111 final

KOMUNIKAT KOMISJI

- 1. Aktualizujący wytyczne dotyczące ogólnych zasad wydawania wiz w odniesieniu do obywateli rosyjskich ubiegających się o wizę w następstwie decyzji Rady (UE) 2022/1500 z dnia 9 września 2022 r. w sprawie całkowitego zawieszenia stosowania Umowy między Wspólnotą Europejską a Federacją Rosyjską o ułatwieniach w wydawaniu wiz obywatelom Unii Europejskiej i Federacji Rosyjskiej oraz**
- 2. zawierający wytyczne dotyczące kontroli obywateli rosyjskich na granicach zewnętrznych**

KOMUNIKAT KOMISJI

- 1. Aktualizujący wytyczne dotyczące ogólnych zasad wydawania wiz w odniesieniu do obywateli rosyjskich ubiegających się o wizę w następstwie decyzji Rady (UE) 2022/1500 z dnia 9 września 2022 r. w sprawie całkowitego zawieszenia stosowania Umowy między Wspólnotą Europejską a Federacją Rosyjską o ułatwieniach w wydawaniu wiz obywatelom Unii Europejskiej i Federacji Rosyjskiej oraz**
- 2. zawierający wytyczne dotyczące kontroli obywateli rosyjskich na granicach zewnętrznych**

1. 9 września 2022 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie całkowitego zawieszenia stosowania Umowy między Wspólnotą Europejską a Federacją Rosyjską o ułatwieniach w wydawaniu wiz obywatelom Unii Europejskiej i Federacji Rosyjskiej (zwanej dalej „Umową”)¹. Decyzja Rady weszła w życie drugiego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i powiadomieniu Federacji Rosyjskiej. Decyzja ta zastąpiła decyzję Rady (UE) 2022/333.
2. Decyzją Rady zawiesza się stosowanie wszystkich postanowień Umowy w odniesieniu do obywateli Federacji Rosyjskiej. Ułatwienia wizowe dla obywateli rosyjskich nie mają zastosowania do czasu zniesienia zawieszenia. W rezultacie czego do obywateli rosyjskich ubiegających się o wizy krótkoterminowe domyślnie zastosowanie będą miały ogólne zasady kodeksu wizowego².
3. Dania oraz państwa stowarzyszone w ramach Schengen – Norwegia, Islandia, Szwajcaria i Liechtenstein – posiadają dwustronne umowy o ułatwieniach wizowych z Rosją, które są powtórzeniem Umowy o ułatwieniach wizowych. Oczekuje się, że w następstwie decyzji Rady w sprawie całkowitego zawieszenia stosowania Umowy o ułatwieniach wizowych państwa stowarzyszone zawieszają stosowanie swoich umów dwustronnych zgodnie z odpowiednimi procedurami krajowymi. Zgodnie z decyzją Rady (UE) 2022/1500 Dania w całości zawiesiła stosowanie umowy dwustronnej między rządem Królestwa Danii a rządem Federacji Rosyjskiej o ułatwieniach w wydawaniu wiz; zawieszenie to stało się skuteczne 16 września 2022 r.
4. Zważywszy ponadto na specyficzny kontekst, w jakim działają konsulaty państw członkowskich, a także biorąc pod uwagę ogólny kontekst niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej agresji wojskowej Rosji wobec Ukrainy oraz potrzebę promowania zharmonizowanego podejścia do rozpatrywania wniosków wizowych w Federacji Rosyjskiej i wspólnych rozwiązań w obrębie strefy Schengen, właściwe i konieczne jest zapewnienie państwom członkowskim wytycznych dotyczących procedur i warunków wydawania wiz obywatelom rosyjskim ubiegającym się o wizę. Wytyczne te są niezbędne do zapewnienia spójności, jasności i przejrzystości podczas procedury wizowej dotyczącej obywateli Federacji Rosyjskiej w każdym urzędzie konsularnym.
5. Niczym niesprowokowana i nieuzasadniona agresja wojskowa Rosji wobec Ukrainy ma dalekosiężne skutki, m.in. zwiększenie ryzyka i zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego w UE. Konsulaty państw członkowskich zmagają się z większymi wyzwaniem podczas weryfikacji celu wyjazdów turystycznych niż w przypadku podróży w innych celach (np. wizyt rodzinnych), również ze względu na sytuację, w której niektóre państwa

---

¹ Umowa między Wspólnotą Europejską a Federacją Rosyjską o ułatwieniach w wydawaniu wiz obywatelom Unii Europejskiej i Federacji Rosyjskiej (Dz.U. L 129 z 17.5.2007).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1).

członkowskie doświadczają znaczącej redukcji personelu konsulatów w następstwie wydalenia wielu pracowników konsularnych i dyplomatycznych państw członkowskich przez władze rosyjskie. Istnieje ponadto realne ryzyko, że osoby twierdzące, iż wyjeżdżają w celach turystycznych, mogłyby rozpowszechniać propagandę popierającą agresję wojskową Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy lub angażować się w inną działalność wywrotową na szkodę UE. Ubiegający się o wizę obywatele Rosji, którzy podróżują w istotnych celach, w tym w szczególności członkowie rodzin obywateli UE, dysydenci, niezależni dziennikarze i przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego oraz obrońcy praw człowieka powinni mieć możliwość wjazdu do UE. Z tego względu w kontekście całkowitego zawieszenia Umowy o ułatwieniach wizowych Komisja zaleca, aby państwa członkowskie uwzględniały wymienione poniżej elementy podczas rozpatrywania wniosków o wizy krótkoterminowe składanych przez obywateli rosyjskich.

6. Niedawna eskalacja wojny przez rosyjskich przywódców, w tym poprzez mobilizację wojskową i fikcyjne referenda na części okupowanych terytoriów Ukrainy w celu przygotowania ich nielegalnej aneksji przez Federację Rosyjską, oraz niebezpieczne groźby dotyczące użycia broni masowego rażenia, w tym broni jądrowej, doprowadziły do znacznego wzrostu liczby obywateli rosyjskich przybywających na granice zewnętrzne Unii, a także liczby wniosków wizowych i zapytań skierowanych do państw członkowskich.
7. Po wydaniu decyzji o mobilizacji znaczna liczba poborowych i ich rodzin może postanowić uciec z Federacji Rosyjskiej do UE. Nie można wykluczyć, że obywatele rosyjscy próbujący uniknąć mobilizacji i wjeżdżający do UE będą również stanowić zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego lub stosunków międzynarodowych jednego z państw członkowskich lub Unii jako całości. Wnioski wizowe złożone przez tych obywateli rosyjskich powinny być rozpatrywane przez państwa członkowskie indywidualnie, a kontrole obywateli rosyjskich na granicach zewnętrznych Unii powinny być przeprowadzane ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka dla bezpieczeństwa państw członkowskich i Unii oraz powinny być wdrażane w sposób skoordynowany.
8. Wymaga to wzmocnionej kontroli przy ocenie wniosków wizowych składanych przez obywateli rosyjskich, a także szczególnie dokładnych kontroli na granicach zewnętrznych UE. W tym względzie należy podkreślić, że zdecydowane i skoordynowane szczegółowe kontrole na granicach zewnętrznych UE gwarantują nie tylko bezpieczeństwo danego państwa członkowskiego, lecz także integralność strefy Schengen jako całości. Bezpieczne granice zewnętrzne są warunkiem wstępnym funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych, co w szczególności podkreśliła Komisja w strategii Schengen³. Również w obecnym kontekście należy podkreślić, że przywrócenie odpraw granicznych na granicach wewnętrznych musi pozostać środkiem ostatecznym. Przypomina się państwom członkowskim, że w strefie Schengen należy preferować środki alternatywne wobec kontroli na granicach wewnętrznych, takie jak wzmocniona współpraca policyjna.
9. Przypomina się, że wizy Schengen wydawane są na pobyt krótkoterminowy wynoszący 90 dni w ciągu każdego 180-dniowego okresu i jako takie nie mogą stanowić długoterminowego rozwiązania dla obywateli rosyjskich, którzy uciekają ze swojego kraju, aby uniknąć mobilizacji. Pozostaje to bez uszczerbku dla prawa takich osób do ubiegania się o ochronę międzynarodową na mocy przepisów UE dotyczących azylu oraz dla możliwości ubiegania się przez takie osoby o krajowe wizy długoterminowe lub dokumenty pobytowe.

---

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Strategia na rzecz w pełni funkcjonującej i odpornej strefy Schengen” (COM(2021)277 z 2.6.2021).

10. W niniejszych zmienionych wytycznych przeanalizowano rozwiązania istniejące na mocy rozporządzenia 810/2009 („kodeks wizowy”)⁴ i rozporządzenia (UE) 2016/399 („kodeks graniczny Schengen”)⁵, tak by zapewnić najwyższy poziom kontroli bezpieczeństwa prowadzonych przez konsulaty i służby graniczne państw członkowskich podczas dokonywania indywidualnych ocen wniosków wizowych i kontroli obywateli rosyjskich na granicach zewnętrznych Unii.
11. Niniejsze wytyczne pozostają bez uszczerbku dla mających zastosowanie ram prawnych w dziedzinie azylu, w tym prawa do azylu i zasady non-refoulement oraz możliwości rozpatrywania przez państwa członkowskie wniosków o udzielenie azylu w ramach procedury przyspieszonej lub przeprowadzanej na granicy lub w strefach tranzytowych, zgodnie z art. 31 ust. 8 lit. j) i art. 43 dyrektywy 2013/32/UE⁶.
12. Komisja będzie stale monitorować wdrażanie niniejszych wytycznych, aby wspierać szybkie i skoordynowane działania na szczeblu UE w celu sprostania wszystkim pojawiającym się wyzwaniom. W tym celu Komisja przedstawi sprawozdanie w ramach IPCR i zgromadzi niezbędne informacje za pośrednictwem sieci Blueprint.

I. Zaktualizowane wytyczne dotyczące ogólnych zasad wydawania wiz w odniesieniu do rosyjskich obywateli ubiegających się o wize

13. Państwa członkowskie powinny podejmować szczególne starania w celu zapewnienia, by przepisy kompetencyjne zawarte w art. 5 i 6 kodeksu wizowego były analizowane i prawidłowo stosowane w przypadku każdego wniosku wizowego, by uniknąć zjawiska polegającego na wykorzystywaniu mniej rygorystycznych procedur wizowych (zjawisko „visa shopping”) w różnych konsulatach. Wytyczne dotyczące ustalenia właściwego państwa członkowskiego zawarto w podręczniku wizowym I, część II, rozdział 1⁷. Jeżeli państwo członkowskie, które otrzymało wniosek wizowy, nie jest właściwe do zajęcia się nim, cały wniosek i wszystkie dokumenty uzupełniające oraz opłata wizowa powinny zostać zwrócone. Osobę ubiegającą się o wizę należy skierować do konsulatu właściwego państwa członkowskiego.

a) Właściwe państwo członkowskie i terytorialna właściwość konsulatów w odniesieniu do rozpatrywania wniosków wizowych

14. Na podstawie art. 6 kodeksu wizowego wnioski powinny być rozpatrywane wyłącznie przez konsulat właściwego państwa członkowskiego, w którego obszarze właściwości legalnie mieszka osoba ubiegająca się o wizę. W wyniku ogłoszenia przez prezydenta Putina mobilizacji wojskowej wielu rosyjskich poborowych uciekło do krajów sąsiednich i do innych krajów, aby uniknąć mobilizacji do rosyjskiego wojska. Zgodnie z powszechnymi oczekiwaniami, wiele osób może starać się o uzyskanie wizy Schengen, aby przedostać się na terytorium UE. Państwa członkowskie nie powinny przyjmować wniosków wizowych od obywateli Federacji Rosyjskiej

---

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona) (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 60).

⁷ Załącznik do decyzji wykonawczej Komisji C(2020) 395 z dnia 28.01.2020 zmieniającej decyzję Komisji C(2010) 1620 final w sprawie zastąpienia podręcznika do rozpatrywania wniosków wizowych i zmieniania wydanych wiz (podręcznik wizowy I).

przebywających w państwie trzecim, takim jak np. Gruzja, Armenia, Kazachstan, Serbia, Turcja czy Zjednoczone Emiraty Arabskie, którzy jako cel podróży wskazują zwykły pobyt krótkoterminowy lub tranzyt. Takie osoby należy kierować do konsulatu właściwego dla ich miejsca zamieszkania, zwykle w Federacji Rosyjskiej. Wyjątki są możliwe na podstawie art. 6 ust. 2 kodeksu wizowego oraz wytycznych zawartych w podręczniku wizowym I, część II, sekcja 1.8, w szczególności w trudnych sytuacjach i ze względów humanitarnych (np. w przypadku wizyt rodzinnych z powodu nagłej poważnej choroby krewnego przebywającego w UE, dysydentów, obrońców praw człowieka). W takich przypadkach konsulaty powinny również skontrolować, czy osoba ubiegająca się o wizę rzeczywiście zamierza przebywać w strefie Schengen nie dłużej niż 90 dni w każdym 180-dniowym okresie. Jeżeli planowany jest dłuższy pobyt, co mogłoby być prawdopodobne w przypadku osób uciekających przed mobilizacją wojskową, wniosek wizowy należy traktować zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi wiz długoterminowych. W tym kontekście konsulaty powinny rozważyć, czy w państwie trzecim, w którym złożono wniosek wizowy, zagwarantowana jest ochrona przed odesłaniem (refoulement).

b) Proceduralne aspekty składania wniosków wizowych w Rosji w obecnej sytuacji

W następstwie wydalenia wielu pracowników konsularnych i dyplomatycznych państw członkowskich przez władze rosyjskie państwa członkowskie stają w obliczu istotnego ograniczenia zdolności do rozpatrywania wniosków o wizy krótkoterminowe składanych przez obywateli rosyjskich. Ponadto ogólny kontekst wojny agresywnej Rosji (wzmoczone działania wojskowe Federacji Rosyjskiej, propaganda, zwiększone ryzyko dla bezpieczeństwa i porządku publicznego państw członkowskich) stwarza potrzebę zapewnienia większej kontroli w odniesieniu do obywateli rosyjskich lub niektórych kategorii obywateli rosyjskich. Taka sytuacja może powodować konieczność dostosowania procedur przez państwa członkowskie, bez uszczerbku dla zapewnienia właściwej oceny każdego indywidualnego wniosku. Można to osiągnąć w następujący sposób:

(i) Ustalanie priorytetów przy wyznaczaniu spotkań w celu składania wniosków

15. Art. 9 ust. 2 kodeksu wizowego przewiduje, że państwa członkowskie mogą wymagać od osób ubiegających się o wizę umówienia się na spotkanie. Takie spotkanie odbywa się z reguły przed upływem dwóch tygodni od daty, w której zażądano spotkania. Obecnie państwom członkowskim może być bardzo trudno dotrzymać tego terminu ze względu na braki personelu w większości konsulatów państw członkowskich.
16. Komisja uważa zatem, że przy wyznaczaniu spotkań państwa członkowskie powinny mniej priorytetowo traktować te osoby ubiegające się o wizę, które nie mają ważnego powodu do podróży.

(ii) Ramy czasowe, w jakich musi zostać podjęta decyzja w sprawie wniosku wizowego

17. Zważywszy na bieżącą sytuację, konieczna jest dokładna kontrola wszystkich wniosków wizowych składanych przez obywateli rosyjskich. Komisja uważa, że państwa członkowskie powinny w stosownych przypadkach w pełni korzystać z możliwości przedłużenia do 45 dni terminu na podjęcie decyzji w sprawie wniosku wizowego, zgodnie z art. 23 ust. 2 kodeksu wizowego.
18. Komisja podkreśla też, że przedłużenie ram czasowych na podjęcie decyzji w sprawie wniosków wizowych niektórych kategorii osób ubiegających się o wizę, tj. osób, które nie mają ważnego powodu do podróży, np. osób ubiegających się o wizę w celach turystycznych lub

osób, których podróż nie jest pilna, powinno też umożliwić podjęcie w krótszym czasie decyzji w sprawie osób, które starają się o podróż w istotnym celu lub które mogą powołać się na uzasadniony przypadek mający pilny charakter, jak przewiduje art. 23 ust. 2a kodeksu wizowego.

(iii) Wymaganie dodatkowych dokumentów uzupełniających lub ograniczenie rodzajów dokumentów, które są akceptowalne jako dokumenty uzupełniające do celów wniosku wizowego

19. Niezależnie od zharmonizowanego wykazu dokumentów uzupełniających, które muszą być przedstawione przez osoby ubiegające się o wizę w Federacji Rosyjskiej, (decyzja wykonawcza Komisji z 6.06.2016 r., [C(2016)3347 final]) i w oczekiwaniu na jego ewentualną zmianę, w obecnej sytuacji uzasadnione byłoby, aby konsulaty państw członkowskich wymagały przedstawienia dodatkowych dokumentów podczas rozpatrywania wniosków wizowych niektórych kategorii obywateli rosyjskich w celu zapewnienia wysokiego poziomu kontroli, zwłaszcza w odniesieniu do możliwych zagrożeń dla bezpieczeństwa, porządku publicznego i stosunków międzynarodowych.
20. W przypadku uzasadnionych wątpliwości co do autentyczności dokumentów uzupełniających przedstawionych przez osobę ubiegającą się o wizę, prawdziwości ich treści lub wiarygodności oświadczeń złożonych przez osobę ubiegającą się o wizę, w szczególności dotyczących celu podróży, taki wniosek należy odrzucić zgodnie z art. 32 ust. 1 lit. b) kodeksu wizowego oraz zarejestrować w Wizowym Systemie Informacyjnym (VIS) zgodnie z art. 12 rozporządzenia w sprawie wizowego systemu informacyjnego (VIS)⁸, zapewniając, aby trwały zapis tej odmowy był widoczny dla wszystkich konsulatów, zgodnie ze standardową praktyką stosowaną we wszystkich przypadkach odmowy wydania wizy.
21. Ponadto, jeżeli wniosek zostaje odrzucony na podstawie art. 32 ust. 1 lit. b) kodeksu wizowego z powodu uzasadnionych wątpliwości co do celu podróży oraz co do dokumentów uzupełniających lub oświadczeń złożonych przez osobę ubiegającą się o wizę (np. osoba twierdzi, że jest studentem lub że wyjeżdża na pogrzeb, podczas gdy w rzeczywistości cel podróży jest turystyczny lub podróż odbywana jest w celu uniknięcia poboru do wojska) i jeżeli umożliwiają to przepisy państwa członkowskiego, można rozważyć wydanie zakazu wjazdu i dokonanie wpisu w Systemie Informacyjnym Schengen (SIS), zgodnie z art. 24 rozporządzenia (WE) nr 1987/2006⁹ („rozporządzenie SIS II”), do celów odmowy wjazdu i pobytu.

(iv) Uprzednie zasięgnięcie opinii na podstawie art. 22 kodeksu wizowego

22. Z uwagi na zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego lub stosunków międzynarodowych państwa członkowskie mogą wymagać, by zasięgnięto ich opinii przy wydawaniu wiz obywatelom rosyjskim lub niektórym kategoriom obywateli rosyjskich, i mogą

---

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1133 z dnia 7 lipca 2021 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) nr 603/2013, (UE) 2016/794, (UE) 2018/1862, (UE) 2019/816 i (UE) 2019/818 w odniesieniu do ustanowienia warunków dostępu do innych systemów informacyjnych UE do celów Wizowego Systemu Informacyjnego (Dz.U. L 248 z 13.7.2021, s. 1).

⁹ Rozporządzenie (WE) nr 1987/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II) (Dz.U. L 381 z 28.12.2006, s. 4).

w indywidualnych przypadkach sprzeciwić się wydaniu wizy ważnej w całej strefie Schengen. W takim przypadku, zgodnie z art. 25 ust. 1 lit. a) pkt (ii) kodeksu wizowego, jeżeli państwo członkowskie, w którym złożono wniosek wizowy, zdecyduje jednak o wydaniu wizy, musi to być wiza o ograniczonej ważności terytorialnej (ważna na terytorium państwa członkowskiego wydającego wizę lub wyjątkowo na terytorium kilku państw członkowskich pod warunkiem ich zgody).

23. Państwo członkowskie, które wprowadziło wymóg uprzedniego zasięgnięcia opinii, musi odpowiednio powiadomić o tym Komisję, zgodnie z art. 22 ust. 3 kodeksu wizowego.

c) Ocena wniosków wizowych składanych przez obywateli Federacji Rosyjskiej lub w Rosji

Należy przypomnieć, że następujące elementy są już zawarte w wytycznych C(2022)3084 przyjętych 5 maja 2022 r. i C(2022) 6596 z 9 września 2022 r.:

24. W świetle obecnej sytuacji gospodarczej i politycznej w Federacji Rosyjskiej, w szczególności w związku ze znacznym ruchem wyjazdowym spowodowanym ogłoszeniem przez prezydenta Putina mobilizacji wojskowej, państwa członkowskie powinny poświęcić szczególną uwagę ocenie tego, czy dana osoba ubiegająca się o wizę nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa państw członkowskich, oraz ustalić, czy spełnione są warunki wjazdu zgodnie z art. 21 kodeksu wizowego i wytycznymi zawartymi w podręczniku wizowym I, część II, rozdział 6. W szczególności należy wziąć pod uwagę następujące elementy:
- i. **Podróźne ubezpieczenie medyczne:** Konsulat jest odpowiedzialny za stwierdzenie, czy ubezpieczenie przedstawione przez osobę ubiegającą się o wizę jest odpowiednie, zgodnie z art. 15 kodeksu wizowego. Zwraca się uwagę na przepisy art. 15 ust. 5, które zobowiązują konsulaty do ustalenia, czy w danym państwie członkowskim można dochodzić roszczeń wobec danego towarzystwa ubezpieczeniowego. W przypadku polis wydawanych przez rosyjskich ubezpieczycieli takie ubezpieczenie mogłoby zostać uznane za nieodpowiednie z powodu obowiązujących obecnie unijnych środków ograniczających. W takich przypadkach państwa członkowskie mogą wymagać od osób ubiegających się o wizę przedstawienia podróźnego ubezpieczenia medycznego wydanego przez ubezpieczyciela spoza Federacji Rosyjskiej.
  - ii. **Ustalenie, czy osoba ubiegająca się o wizę spełnia warunki wjazdu i czy można się spodziewać, że będzie je spełniać przez cały przewidywany okres ważności wizy:** niestabilność gospodarcza, środki ograniczające oraz sytuacja polityczna w Federacji Rosyjskiej mogą zwiększać prawdopodobieństwo, że osoby ubiegające się o wizę przestaną z czasem spełniać warunki wjazdu. W takich przypadkach należy rozważyć wydanie wizy o krótszym terminie ważności lub wizy jednokrotnego wjazdu zamiast wizy wielokrotnego wjazdu. Zwraca się uwagę na art. 24 ust. 2a kodeksu wizowego, w którym przewidziano możliwość skrócenia okresu ważności wydanej wizy w indywidualnych przypadkach, gdy istnieją uzasadnione wątpliwości co do tego, czy warunki wjazdu będą spełniane przez cały okres. Ze względu na pogarszającą się sytuację państwa członkowskie powinny się powstrzymać od wydawania wiz wielokrotnego wjazdu o długim okresie ważności, ponieważ nie ma pewności, że obywatele Rosji będą nadal spełniać warunki wjazdu, zwłaszcza w przypadkach, w których zadeklarowano turystyczny cel podróży.
  - iii. **Ocena, czy osoba ubiegająca się o wizę zamierza opuścić terytorium państw członkowskich przed wygaśnięciem wizy, o którą występuje, jak przewiduje art. 21**

ust. 1 kodeksu wizowego, bez uszczerbku dla możliwości wydania wize o ograniczonej ważności terytorialnej ze względów humanitarnych: obecna sytuacja w Federacji Rosyjskiej może zwiększać prawdopodobieństwo, że osoby ubiegające się o wizę zamierzają przekroczyć dozwolony okres pobytu w UE. Może to dotyczyć w szczególności tych obywateli rosyjskich, którzy próbują uniknąć mobilizacji wojskowej, oraz ich rodzin. W przypadku wątpliwości co do zamiaru opuszczenia terytorium państw członkowskich należy odmówić wydania wize. Kodeks wizowy zapewnia wystarczającą elastyczność, aby umożliwić państwom członkowskim reagowanie na szczególne sytuacje i dokonywanie ze względów humanitarnych odstępstw od niektórych warunków, które muszą być spełnione, aby przyznać wizę krótkoterminową (np. na rzecz dysydentów, niezależnych dziennikarzy, obrońców praw człowieka lub innych kategorii osób wymagających szczególnego traktowania). Państwa członkowskie powinny korzystać z takiej elastyczności przy pełnym uwzględnieniu potrzeby utrzymania bezpieczeństwa oraz dokładnie oceniać, czy odstępstwa są uzasadnione, ponieważ powinny one pozostać zastrzeżone dla wyjątkowych przypadków. Samo zawiadomienie o poborze lub wpis na listę poborowych oraz odmowa pełnienia służby wojskowej ze względu na przekonania nie stanowi wystarczającego powodu do wydania wize ze względów humanitarnych. Zawsze, gdy niektóre warunki przyznania wize krótkoterminowej nie są spełnione, wydaje się wizę o ograniczonej ważności terytorialnej zgodnie z art. 25 kodeksu wizowego (ważną na terytorium państwa członkowskiego wydającego wizę lub, w wyjątkowych przypadkach, kilku państw członkowskich, pod warunkiem uzyskania ich zgody).

- iv. **Ocena, czy osoba ubiegająca się o wizę posiada wystarczające środki utrzymania:** należy się spodziewać, że osoby zamieszkałe w Federacji Rosyjskiej nie są już w stanie korzystać z międzynarodowych kart kredytowych lub płatniczych podczas podróży do UE. Budzi to wątpliwości co do ich możliwości posiadania wystarczających środków utrzymania, tym bardziej, jeśli ich aktywa znajdują się na kontach w bankach lub innych podmiotach objętych unijnymi środkami ograniczającymi.
- v. **Podczas oceny wniosku wizowego konsulaty powinny rozważyć, czy osoby ubiegające się o wizę są powiązane z osobami lub podmiotami podlegającymi unijnym środkom ograniczającym w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy, lub zagrażającymi tym wartościom¹⁰, albo w związku z poważnymi przypadkami łamania praw człowieka w Ukrainie¹¹, lub też są one kierowane przez takie osoby lub podmioty, bądź mogą im udzielać pomocy materialnej lub niematerialnej. Jeśli istnieją takie powiązania, należy ocenić, czy nie powinno się odmówić wydania wize na podstawie art. 32 ust. 1 lit. a) pkt (vi) kodeksu wizowego. W przypadku wątpliwości mapa unijnych sankcji¹² to narzędzie, które może dostarczyć wskazówek dotyczących pełnego wykazu osób i podmiotów podlegających środkom ograniczającym UE.**

¹⁰ Decyzja Rady 2014/145/WPZiB z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 78 z 17.3.2014). Rozporządzenie Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 78 z 17.3.2014, s. 6).

¹¹ Decyzja Rady (WPZiB) 2020/1999 z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka (Dz.U. L 410I z 7.12.2020, s. 13); Rozporządzenie Rady (UE) 2020/1998 z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka (Dz.U. L 410I z 7.12.2020, s. 1).

¹² <https://www.sanctionsmap.eu>; <https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=en>

25. Oprócz wyżej wymienionych elementów i zważywszy na trudne środowisko bezpieczeństwa w Federacji Rosyjskiej oraz na wzrost liczby Rosjan pragnących wjechać na terytorium UE w następstwie ogłoszenia mobilizacji wojskowej, konsulaty państw członkowskich powinny przy rozpatrywaniu wniosków składanych przez obywateli rosyjskich uwzględnić następujące elementy.
26. **Ważne jest, aby konsulaty gruntownie sprawdzały, czy osoby ubiegające się o wizę mogłyby zostać uznane za zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego lub stosunków międzynarodowych któregośkolwiek z państw członkowskich.** W takim przypadku należy odmówić wydania wizy. Należy sprawdzić w SIS, czy w odniesieniu do osoby ubiegającej się o wizę nie dokonano wpisu do celów odmowy wjazdu. W miarę możliwości oraz w przypadku wątpliwości konsulatom zaleca się szczególną czujność, na przykład przez sprawdzanie oprócz SIS także baz danych krajowych i Interpolu, zgodnie z prawodawstwem krajowym danego państwa członkowskiego. Konsulaty powinny ponadto pamiętać, że kilka państw członkowskich wymaga zasięgnięcia opinii ich organów centralnych przy rozpatrywaniu wszystkich wniosków składanych przez obywateli Federacji Rosyjskiej, zgodnie z art. 22 kodeksu wizowego.
27. Podczas rozpatrywania wniosków o wizy Schengen konsulaty powinny zwrócić **szczególną uwagę na niektóre kategorie obywateli rosyjskich ubiegających się o wizę**, wskazane w pkt 24 ppkt (v) i w pkt 26, w przypadku których prawdopodobieństwo potencjalnego ryzyka uznaje się za wysokie, i podejmować decyzje w oparciu o indywidualną ocenę.
28. Państwa członkowskie mogłyby w szczególności uwzględnić, że w przypadku niektórych kategorii obywateli rosyjskich ubiegających się o wizę istnieje duże prawdopodobieństwo **potencjalnego zagrożenia, jakie mogą oni stanowić dla stosunków międzynarodowych któregośkolwiek z państw członkowskich.** Państwa członkowskie powinny sprawdzić, czy ubiegający się o wizę obywatele Rosji, deklarujący podróż w celach turystycznych, mogą być związani z reżimem lub w inny sposób go wspierać, a tym samym – czy w ich przypadku istnieje zwiększone ryzyko szerzenia prowojennej propagandy lub lobbingu w interesie rządu rosyjskiego.
29. Państwa członkowskie mogłyby przyjąć podejście rozszerzające do określania czynników, które mogą prowadzić do uznania danej osoby za **potencjalne zagrożenie**: w praktyce mogłoby to oznaczać, że na podstawie analizy indywidualnej sytuacji przeprowadzonej w obecnym kontekście geopolitycznym potencjalne zagrożenie mogłoby skutkować odmową wydania wizy. Ma to szczególne znaczenie w przypadku obywateli rosyjskich uciekających przed mobilizacją wojskową.
30. Jeśli chodzi o **obywateli Rosji podróżujących w celach turystycznych**, zasadne jest przyjęcie bardzo rygorystycznego podejścia, ponieważ trudniej jest ocenić takie uzasadnienie podróży w porównaniu z innymi uzasadnieniami (podróż służbowa, wizyta rodzinna lub wizyta lekarska). Ponadto dana osoba może nie mieć żadnych powiązań z osobą przebywającą na terytorium państw członkowskich (inaczej niż w przypadku np. wizyt rodzinnych, podróży służbowych lub wizyt lekarskich). Należy ustalić, czy istnieją uzasadnione wątpliwości co do wiarygodności oświadczeń składanych przez osobę ubiegającą się o wizę lub co do jej zamiaru opuszczenia terytorium państw członkowskich przed upływem terminu ważności wizy, o którą się ubiega; jeżeli takie uzasadnione wątpliwości istnieją, wnioski wizowe są odrzucane zgodnie z art. 32 ust. 1 lit. b) kodeksu wizowego¹³. Zachęca się państwa członkowskie do **intensyfikacji**

¹³ O decyzji w sprawie odmowy oraz powodach odmowy powiadamia się osobę ubiegającą się o wizę przy użyciu standardowego formularza określonego w załączniku VI w języku państwa członkowskiego, które

wymiany informacji w kontekście lokalnej współpracy schengenńskiej, aby zapewnić, w miarę możliwości i zgodnie z art. 48 ust. 1 kodeksu wizowego, zharmonizowane podejście do rozpatrywania wniosków wizowych składanych w Federacji Rosyjskiej.

31. Nadal mają zastosowanie przepisy określone w dyrektywie 2004/38/WE¹⁴ w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich¹⁵.
32. Należy przypomnieć, że kodeks wizowy zawiera przepisy wprowadzające odstępstwa umożliwiające wydanie **wizy z przyczyn humanitarnych, z uwagi na interes państwowy lub zobowiązania międzynarodowe**. Można odstąpić od pobrania opłaty wizowej lub obniżyć jej wysokość, zgodnie z art. 16 ust. 6 kodeksu wizowego, jeżeli służy to interesom kulturalnym lub sportowym, interesom w dziedzinie polityki zagranicznej, polityki rozwojowej lub w innych dziedzinach ważnych z punktu widzenia interesu publicznego lub z uwagi na zobowiązania międzynarodowe. Przepisy takie można by wykorzystywać do **ułatwienia podróży niezależnym dziennikarzom, dysydentom, uczniom, studentom i naukowcom**, ponieważ te kategorie podróżnych będą teraz musiały uiszczać opłatę wizową w wysokości 80 EUR zamiast 35 EUR – chyba że opłata ta zostanie zniesiona lub obniżona zgodnie z art. 16 ust. 2, 4 lub 5 kodeksu wizowego. Art. 19 ust. 4 kodeksu wizowego zezwala na uznanie za dopuszczalne wniosków, które nie spełniają wymogów, a jego art. 25 ust. 1 umożliwia wydanie wizy o ograniczonej ważności terytorialnej pomimo niespełnienia warunków wjazdu. Ma to na przykład znaczenie w przypadku wniosków wizowych składanych przez **dysydentów, niezależnych dziennikarzy, obrońców praw człowieka i przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego**, które to organizacje nie są kontrolowane przez rząd Federacji Rosyjskiej, **oraz bliskich członków ich rodziny**.
33. Państwa członkowskie powinny stosować te odstępstwa wyłącznie po przeprowadzeniu dogłębnej oceny. W związku z tym to do państw członkowskich należy ocena, dokonywana w oparciu o indywidualne analizy, czy wnioski złożone przez obywateli rosyjskich można zakwalifikować do kategorii „względny humanitarne”. Nie ma jednego zestawu dokumentów, które potwierdzałyby, że dana osoba kwalifikuje się do otrzymania wizy ze względów humanitarnych, ponieważ indywidualne okoliczności są zbyt różnorodne i wymagają indywidualnej oceny.
34. Nadal mają zastosowanie przepisy określone w dyrektywie 2004/38/WE¹⁶ w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich¹⁷.

d) Cofnięcie i unieważnienie ważnych wiz posiadanych przez obywateli Rosji

---

podjęło ostateczną decyzję w sprawie wniosku, i w innym języku urzędowym instytucji Unii. Osobom ubiegającym się o wizę, którym odmówiono wydania wizy, przysługuje prawo odwołania się od takiej decyzji.

¹⁴ Dyrektywa 2004/38/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77).

¹⁵ W szczególności odmowę wydania wizy osobie będącej beneficjentem swobodnego przepływu uznaje się za ograniczenie swobodnego przepływu. Należy więc zapewnić zgodność z wymogami dyrektywy 2004/38/WE rozdział VI, w szczególności z zabezpieczeniami proceduralnymi określonymi w tym rozdziale.

¹⁶ Dyrektywa 2004/38/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77).

¹⁷ W szczególności odmowę wydania wizy osobie będącej beneficjentem swobodnego przepływu uznaje się za ograniczenie swobodnego przepływu. Należy więc zapewnić zgodność z wymogami dyrektywy 2004/38/WE rozdział VI, w szczególności z zabezpieczeniami proceduralnymi określonymi w tym rozdziale.

35. W art. 34 kodeksu wizowego określono zasady unieważniania i cofania wiz. Unieważnienie jest możliwe, jeżeli okaże się, że w chwili wydawania wizy warunki uprawniające do jej otrzymania nie były spełnione (np. jeżeli zostanie ustalone, że wizę uzyskano w sposób nieuczciwy), a cofnięcie jest możliwe, jeżeli okaże się, że warunki uprawniające do otrzymania wizy nie są już spełniane. Na przykład wiza musi zostać cofnięta na granicy, jeśli od czasu jej wydania dokonano w odniesieniu do jej posiadacza wpisu dotyczącego odmowy pozwolenia na wjazd lub pobyt do SIS.
36. Biorąc pod uwagę obecną sytuację, państwa członkowskie powinny poinstruować konsulaty i straż graniczną, aby dokonywały bardziej szczegółowych kontroli przy ocenie ważności już wydanych wiz. W szczególności w odniesieniu do wiz, które są nadal ważne, zachęca się państwa członkowskie do ponownej oceny poszczególnych wiz w celu sprawdzenia, czy w świetle obecnych okoliczności nadal spełnione są warunki ich wydania, czy też wiza, po dokładnej ocenie, powinna zostać cofnięta. Podczas oceny należy uwzględnić między innymi następujące kwestie:
- podróżne ubezpieczenie medyczne: czy roszczenie wobec rosyjskiego towarzystwa ubezpieczeniowego byłoby ściągalne ze względu na środki ograniczające, które Unia nałożyła na niektóre podmioty gospodarcze (zob. pkt 23 ppkt (i) powyżej dotyczący podróżnego ubezpieczenia medycznego);
  - zamiar opuszczenia terytorium państw członkowskich przed wygaśnięciem wizy: w szczególności w odniesieniu do obywateli Rosji w wieku 18–60 lat, którzy mogą zostać wezwani jako rezerwiści i próbują uniknąć powołania w ramach mobilizacji wojskowej;
  - względy bezpieczeństwa: czy w obecnych okolicznościach, a w szczególności w obliczu mobilizacji wojskowej w Federacji Rosyjskiej, wizy wydane przed mobilizacją, które są nadal ważne, nie spełniają już warunków uprawniających do ich otrzymania zgodnie z art. 34 ust. 2 i art. 21 ust. 3 lit. d) kodeksu wizowego. W przypadku gdy unieważnienie/cofnięcie jest uzasadnione, decyzję taką może podjąć straż graniczna lub konsulat niezależnie od tego, które państwo członkowskie wydało wizę. Dany organ powinien odpowiednio poinformować państwo członkowskie, które wydało wizę, a także umieścić odpowiedni stempel na naklejce wizowej i wprowadzić informacje o unieważnieniu/cofnięciu do wizowego systemu informacyjnego, zgodnie z art. 13 rozporządzenia w sprawie VIS18. Osoby, którym cofnięto wizę, mają prawo do złożenia odwołania.
37. Przyjęto środki ograniczające¹⁹ dotyczące zakazu wjazdu na terytorium państw członkowskich lub tranzytu przez nie przez obywateli Federacji Rosyjskiej. W tym kontekście SIS zawiera wpisy dotyczące takich obywateli objętych unijnymi środkami ograniczającymi, którym zakazuje się wjazdu lub pobytu na terytorium strefy Schengen. Zgodnie z art. 34 ust. 2 i art. 21 ust. 3 lit. c) kodeksu wizowego państwa członkowskie powinny **cofnąć wizy**, które wydano takim obywatelom przed wejściem w życie zakazu podróżowania i które są nadal ważne,

---

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) oraz wymiany danych pomiędzy państwami członkowskimi na temat wiz krótkoterminowych (rozporządzenie w sprawie VIS).

¹⁹ Zob. w szczególności: Decyzja Rady 2014/145/WPZiB z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 78 z 17.3.2014, s. 16) i rozporządzenie Rady (UE) nr 269/2014 z 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 78 z 17.3.2014, s. 6).

ponieważ warunki uprawniające do ich otrzymania nie są już spełniane. Informacje o cofniętych wizach należy wprowadzać do VIS zgodnie z art. 13 rozporządzenia w sprawie VIS. Posiadacza wizy należy powiadomić o cofnięciu wizy zgodnie z art. 34 ust. 6 kodeksu wizowego.

38. Państwa członkowskie powinny również przyjąć rygorystyczne podejście w odniesieniu do **ponownej oceny** wiz już wydanych obywatelom Federacji Rosyjskiej, na podobnych zasadach jak w przypadku rozpatrywania nowych wniosków wizowych składanych przez obywateli tego kraju: większa kontrola w odniesieniu do obywateli rosyjskich, oparta na **ponownej analizie indywidualnej sytuacji w obecnym kontekście geopolitycznym, mogłaby skutkować uznaniem danej osoby za potencjalne zagrożenie**. Jeżeli okaże się, że warunki wydania wizy nie są już dłużej spełniane, państwa członkowskie powinny cofnąć nadal ważne wizy, które zostały wydane takim obywatelom, zgodnie z art. 34 ust. 2 i art. 21 ust. 1 kodeksu wizowego. Informacje o cofniętych wizach należy wprowadzać do wizowego systemu informacyjnego (VIS) zgodnie z art. 13 rozporządzenia w sprawie VIS. Posiadacza wizy należy powiadomić o cofnięciu wizy zgodnie z art. 34 ust. 6 kodeksu wizowego. Wizę cofa zasadniczo właściwy organ państwa członkowskiego, które ją wydało. Wizę może cofnąć właściwy organ innego państwa członkowskiego; o cofnięciu tym jest informowany organ państwa członkowskiego, które wydało wizę. Na przykład wizę należy cofnąć na granicy, jeśli od czasu jej wydania dokonano wpisu do SIS w odniesieniu do jej posiadacza. Osoby, którym cofnięto wizę, mają prawo do odwołania się od takiej decyzji.
39. Należy ponadto przypomnieć, że zgodnie z art. 30 kodeksu wizowego **samo posiadanie wizy nie uprawnia automatycznie do wjazdu do strefy Schengen**. W związku z tym okazanie przez obywatela Federacji Rosyjskiej już wydanej ważnej wizy nie ma wpływu na spoczywający na państwach członkowskich obowiązek przeprowadzenia kompleksowej kontroli granicznej w celu sprawdzenia, czy spełnione są warunki wjazdu określone w art. 6 kodeksu granicznego Schengen, oraz w celu zagwarantowania odmowy wjazdu w przypadku, gdy warunki te nie są spełnione.

e) **Obowiązujące umowy dwustronne z Federacją Rosyjską o zniesieniu obowiązku wizowego**

40. W rozporządzeniu wizowym²⁰ ustanowiono wspólny wykaz państw trzecich, których obywatele muszą posiadać wizę podczas przekraczania granic zewnętrznych UE, oraz wykaz państw, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu. Wykazy te znajdują się w załącznikach do rozporządzenia wizowego.
41. Art. 6 ust. 1 lit. a) rozporządzenia wizowego stanowi ponadto, że „[p]aństwo członkowskie może przewidzieć wyjątki od obowiązku wizowego [...] wobec: a) posiadaczy paszportów dyplomatycznych, paszportów służbowych/urzędowych lub paszportów specjalnych”. Zgodnie z art. 12 państwa członkowskie muszą powiadamiać o środkach, jakie podejmują na podstawie art. 6 rozporządzenia wizowego, a Komisja publikuje te środki w celach informacyjnych.
42. Aby decyzja Rady w sprawie całkowitego zawieszenia stosowania Umowy była skuteczna, wymagane jest, aby państwa członkowskie zawiesiły stosowanie dwustronnych umów o zniesieniu obowiązku wizowego z Federacją Rosyjską, które przewidują ruch bezwizowy dla posiadaczy paszportów służbowych i specjalnych Federacji Rosyjskiej, oraz aby informowały Komisję o przypadkach zawieszenia takich umów.

---

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1806 z dnia 14 listopada 2018 r. wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 39).

43. Państwa członkowskie powinny zapewniać stosowanie i skuteczność unijnych środków ograniczających nawet wtedy, gdy obowiązują dwustronne umowy o zniesieniu wiz z Federacją Rosyjską.

f) Wdrożenie wytycznych i informacje dla ogółu społeczeństwa

44. Niniejsze wytyczne operacyjne mają pomóc państwom członkowskim w rozpatrywaniu wszystkich wniosków składanych przez obywateli Federacji Rosyjskiej, niezależnie od ich miejsca zamieszkania.

45. Do organów centralnych państw członkowskich należy podzielenie się tymi wytycznymi ze wszystkimi przedstawicielstwami konsularnymi na całym świecie.

46. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za informowanie ogółu społeczeństwa o całkowitym zawieszeniu Umowy (art. 47 ust. 1 kodeksu wizowego).

g) Działania następcze w ramach lokalnej współpracy schengenkiej

47. Zgodnie z art. 48 ust. 1 kodeksu wizowego delegatura UE w ramach lokalnej współpracy schengenkiej będzie koordynować i organizować regularną wymianę informacji na temat wdrażania niniejszych wytycznych i monitorować prawidłowe stosowanie zmian wynikających z całkowitego zawieszenia Umowy. Sprawozdania ze spotkań poświęconych wdrażaniu niniejszych wytycznych należy udostępniać centralnym organom wizowym państw członkowskich, zgodnie z art. 48 ust. 5 kodeksu wizowego, oraz Komisji.

II. Wytyczne w sprawie kontroli obywateli Rosji na granicach zewnętrznych na podstawie kodeksu granicznego Schengen

48. Do funkcjonariuszy krajowych organów straży granicznej, w stosownych przypadkach wspieranych przez stałą służbę Fronteksu, należy indywidualna ocena każdego przypadku pod kątem wszystkich aspektów związanych ze spełnieniem warunków wjazdu, dokonywana podczas przeprowadzania kontroli na granicach zewnętrznych, niezależnie od miejsca, z którego podróżował obywatel rosyjski zamierzający przekroczyć granicę zewnętrzną UE.

49. Na podstawie art. 8 ust. 3 kodeksu granicznego Schengen obywatele państw trzecich przekraczający granice zewnętrzne muszą podlegać szczegółowym odprawom przeprowadzanym przez straż graniczną w celu sprawdzenia, czy spełniają oni warunki wjazdu określone w art. 6 ust. 1 tego samego kodeksu. W szczególnym kontekście nielegalnej agresji Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy istotne jest, aby funkcjonariusze straży granicznej na wszystkich przejściach granicznych na granicach zewnętrznych oceniali w spójny sposób, czy obywatel Rosji przekraczający granicę zewnętrzną UE spełnia warunki wjazdu do strefy Schengen, aby uniknąć sytuacji, w której osoba ubiegająca się o wizę, której jedno państwo członkowskie odmówiło wjazdu, została przyjęta przez inne państwo członkowskie.

50. W przypadku gdy straż graniczna stwierdzi, po przeprowadzeniu indywidualnej oceny, że obywatel rosyjski nie spełnia wszystkich warunków wjazdu, należy odmówić mu wjazdu do strefy Schengen zgodnie z art. 14 kodeksu granicznego Schengen.

51. Na podstawie art. 6 ust. 1 lit. e) kodeksu granicznego Schengen jeden z warunków wjazdu obywateli państw trzecich polega na tym, aby dana osoba nie była uznawana za **stanowiącą zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego lub stosunków międzynarodowych któregośkolwiek z państw członkowskich**. W świetle obecnej sytuacji geopolitycznej, mobilizacji wojskowej w Federacji Rosyjskiej oraz wpływu tych wydarzeń na

stabilność i bezpieczeństwo Unii i jej państw członkowskich służby graniczne powinny przeprowadzać intensywną indywidualną kontrolę potencjalnego zwiększonego ryzyka dla bezpieczeństwa, jakie stwarza wjazd do strefy Schengen obywatela kraju prowadzącego wojnę w Europie. W celu przeprowadzenia takiej indywidualnej oceny funkcjonariusze straży granicznej powinni w szczególności przeprowadzić szczegółową rozmowę z obywatelem Rosji pragnącym wjechać do strefy Schengen. Oprócz kontroli w oparciu o dane z dokumentów podróży należy przeprowadzić w Systemie Informacyjnym Schengen kontrolę z wykorzystaniem odcisków palców, aby wykryć również wpisy dotyczące osób posługujących się fałszywymi lub nieznanymi tożsamościami.

52. W tym kontekście, z uwagi na sytuację geopolityczną, straż graniczna powinna również rozważyć, czy zezwolenie obywatelowi Rosji na wjazd do strefy Schengen w czasie, gdy jego kraj pochodzenia zaangażowany jest w nielegalną agresję wojskową wobec państwa kandydującego do UE, mogłoby poważnie zaszkodzić stosunkom międzynarodowym co najmniej jednego państwa członkowskiego. W związku z dodatkowym obciążeniem pracą, do którego doprowadzi ta wzmożona kontrola, zachęca się państwa członkowskie do przesunięcia dodatkowego personelu do oddziałów straży granicznej znajdujących się na odnośnych granicach zewnętrznych.
53. Wzmożona kontrola nie może jednak prowadzić do odmowy wjazdu osobom, które mają uzasadniony interes, aby opuścić Federację Rosyjską i wjechać do strefy Schengen. W szczególności organy straży granicznej państw członkowskich powinny zwracać szczególną uwagę na obywateli Rosji, którzy są obrońcami praw człowieka, dysydentami lub niezależnymi dziennikarzami i stawiają się na przejściu granicznym na granicy zewnętrznej. Zachęca się organy straży granicznej do oceny wniosków o zezwolenie na wjazd tych osób również w świetle art. 6 ust. 5 lit. c) kodeksu granicznego Schengen, który daje możliwość zezwolenia na wjazd obywatelom państw trzecich ze względów humanitarnych, nawet jeżeli ci obywatele państw trzecich nie spełniają co najmniej jednego z warunków określonych w art. 6 ust. 1. To samo powinno mieć zastosowanie do obywateli Ukrainy, którym narzucono rosyjskie obywatelstwo w związku z okupacją w ich regionie, o ile mogą oni udowodnić swoje poprzednie obywatelstwo ukraińskie.
54. W przypadku odmowy wjazdu obywatela Rosji ze względu na uznanie, że stanowi on zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego państw członkowskich, państwo członkowskie, które odmówiło wjazdu, może również rozważyć, na podstawie odrębnej indywidualnej oceny, przyjęcie na mocy prawa krajowego decyzji o zakazie wjazdu i pobytu oraz dokonanie stosowanego wpisu w Systemie Informacyjnym Schengen zgodnie z art. 24 rozporządzenia w sprawie SIS II. Okres obowiązywania zakazu wjazdu przyjętego na mocy prawa krajowego powinien być proporcjonalny do stwarzanego zagrożenia. Wprowadzenie wpisu do SIS uniemożliwia osobie uznanej za stanowiącą zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego wjazd do strefy Schengen przez inne przejście graniczne tego samego lub innego państwa członkowskiego. We wpisie należy podać pełny zestaw danych personalizacyjnych danej osoby, a także załączyć jej odciski palców i fotografie.

Odpowiedzialność przewoźników

55. Na mocy art. 26 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen oraz na mocy dyrektywy 2001/51²¹ przewoźnicy (tj. wszystkie osoby fizyczne lub prawne, które zajmują się świadczeniem usług przewozu pasażerów drogą lotniczą, morską lub lądową) są zobowiązani do niezwłocznego przejęcia odpowiedzialności za obywateli państw trzecich, którym odmówiono wjazdu na terytorium jednego z państw członkowskich, i którzy zostali przywiezieni przez nich na granicę zewnętrzną. Ponadto przewoźnicy przewożący podróżnych drogą lotniczą, drogą morską lub autokarami drogą lądową są zobowiązani do zastosowania wszelkich niezbędnych środków dla zapewnienia, aby obywatel państwa trzeciego posiadał dokumenty podróży wymagane przy wjeździe na terytorium państwa członkowskiego, z zastrzeżeniem ewentualnych kar pieniężnych, w przypadku gdy weryfikacja takich dokumentów nie była wystarczająca.
56. Ważne jest zatem, aby przewoźnicy zachowywali czujność przy sprawdzaniu okazywanych dokumentów podróży wymaganych przy wjeździe. Zachęca się państwa członkowskie do zaoferowania przewoźnikom praktycznego wsparcia w tym zakresie w celu ograniczenia liczby obywateli rosyjskich przybywających bez takich dokumentów podróży.
57. W przypadku cofnięcia ważnej wizy i odmowy wjazdu podróżnemu z tego powodu lub, mimo że wiza okazana przy wejściu na pokład jest nadal ważna, z powodu ogólnej oceny warunków wjazdu, przewoźnicy są zobowiązani przewieźć takiego podróżnego do państwa, z którego został on przywieziony, do państwa, które wydało jego dokument podróży, lub do innego państwa trzeciego.

ODPIS UWIERZYTELNIONY
W imieniu Sekretarza Generalnego

Martine DEPREZ
Dyrektor
Proces Decyzyjny i Kolegialność
KOMISJA EUROPEJSKA

---

²¹ Art. 26 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen (Dz.U. L 239 z 22.9.2000, s. 1) oraz dyrektywa Rady 2001/51/WE z dnia 28 czerwca 2001 r. uzupełniająca postanowienia art. 26 Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. (Dz.U. L 187 z 10.7.2001, s. 45).